

Proč vydali známku?

Vzdělávací cíl: Žáci naleznou vztah mezi fotografií československých legionářů během bitvy u Zborova a známkou vydanou k výročí bitvy. Žáci pojmenují důvody vydání známky.

Klíčová slova: první světová válka, ČSR v meziválečné době, politika paměti, historický význam, uspořádáváme zdroje

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ ZNÁMKY (2 min.)

Prohlížení známky k 20. výročí bitvy u Zborova.

Seznámení s kompozicí známky. Údaj „Zborov 1917-1937“ odkazuje k lokaci a dataci bojové události (malé město na dnešní západní Ukrajině, 1917) a k roku, ve kterém byla známka vydána (1937).

2 ANALÝZA ZNÁMKY (5 min.)

Označování a komentování důležitých prvků.

Žáci označují a popisují důležité prvky v kompozici známky. Ústřední místo zabírají tři postavy českých a/nebo slovenských legionářů v ruských uniformách. Nacházejí se v situaci, kdy se nejspíše skončil boj. Voják, který vystupuje v popředí skupinky, drží v ruce ruční granát, na bodáku pušky má zavěšenou vlajku, která je oficiální zástavou Čech. Tzv. bikolóra se objevuje i jako stuha na čapkách vojáků.

3 INTERPRETACE ZNÁMKY (5 min.)

Přiřazování pojmů z nabídky charakteristik na odpovídající místa v kompozici známky.

Žáci volí ze sedmi postojů, které muži na známce zaujímají nebo se v nich nacházejí. Přesouvají jednotlivé postoje ke gestům, pohledům, držení těla nebo rukou mužů podle toho, kde je podle nich daná vlastnost nejvýrazněji znázorněna. Smyslem úkolu je zacílit analýzu známky ke způsobům zobrazení, které jsou pro ni typické: muži hrdinně vybojovali svůj boj, ale zůstávají ostražití a připraveni k dalšímu boji. Zároveň projevují podporu druhovi, který leží (snad smrtelně raněn) na zemi.

4 INTERPRETACE FOTOGRAFIE (5 min.)

Přiřazování pojmů z nabídky charakteristik na odpovídající místa v obsahu fotografie.

Žáci přesouvají stejné postoje k výrazům a postojům jednotlivých mužů na fotografii. Smyslem úkolu je přivést žáky ke zjištění, že v případě dokumentárního záběru skutečných vojáků, kteří bojovali u Zborova, není snadné dané kategorie přiřadit, případně je to nemožné.

5 ANALÝZA TEXTŮ (5 min.)

Označování pasáží v dobových textech - pasáže vztahující se k zobrazovaným osobám zeleně, k tvůrcům žlutě a k účelu zobrazení oranžově.

S pomocí analýzy textů žáci získávají a třídí kontextuální informace o bitvě u Zborova (1917) a aspektech jejího připomenutí/zobrazení na výroční známce (1937).

6 INTERPRETACE TEXTU (7 min.)

Zodpovídání otázek.

Žáci na základě předchozí práce formulují odpovědi na závěrečné otázky: Jak spolu souvisí známka a fotografie?

Proč vydali známku?

Další možnosti zapojení do výkladu:

Učitel může upozornit žáky na skutečnost, že v souvislosti s 20. výročím bitvy u Zborova byl v Československu v roce 1938 uveden do kin film Zborov (režie Josef Alfred Holman a Jiří Slavíček). Plakát, který tento film inzeruje, se tak může stát dalším pramenem, do kterého jsou kódovány významy bitvy pro Čechy a Slováky v období intenzivní hrozby pro Československo ze strany sousedních států.